

Κεφάλαιο 12

Ανεργία και πληθωρισμός

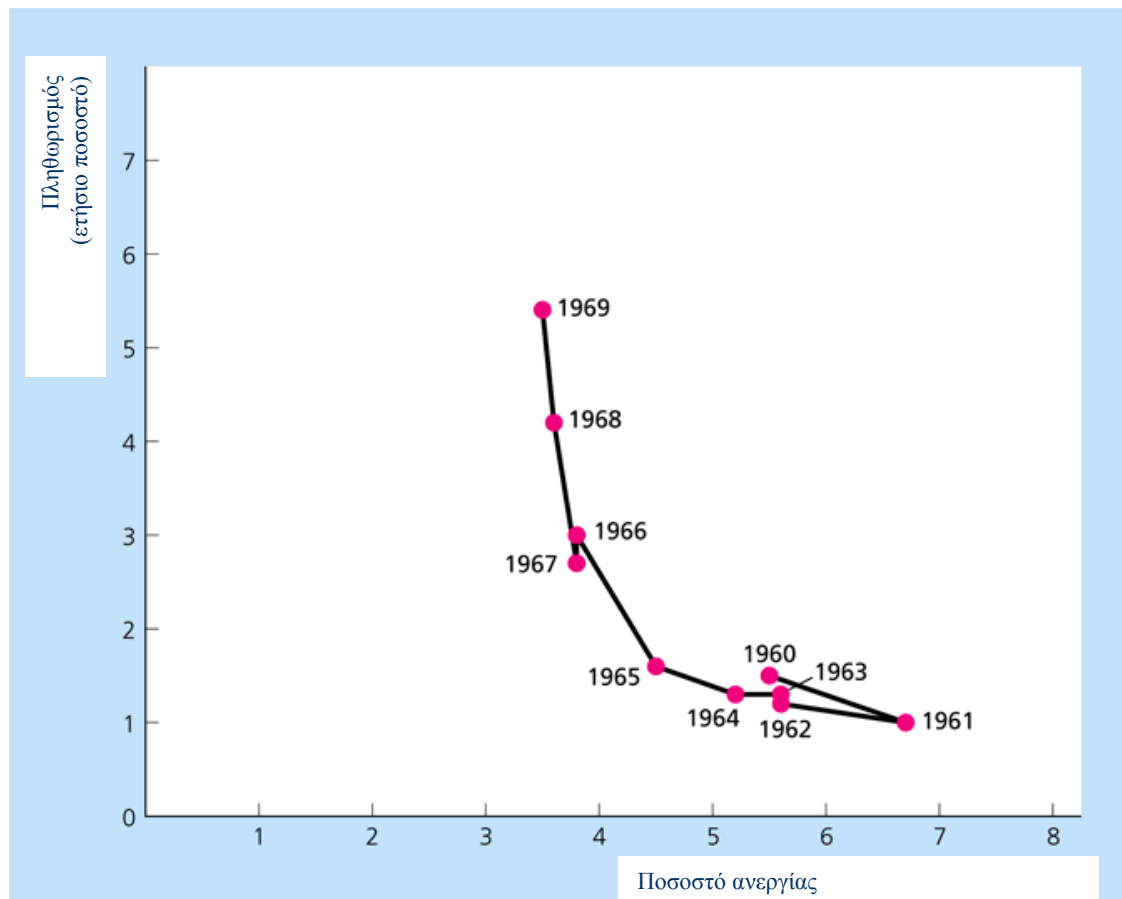
Περίγραμμα κεφαλαίου

- Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;
- Το πρόβλημα της ανεργίας
- Το πρόβλημα του πληθωρισμού

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Πολλοί πιστεύουν ότι η σχέση πληθωρισμού και ανεργίας είναι ανταγωνιστική
 - Η ιδέα πρωτοεμφανίστηκε το 1958 όταν ο A.W. Phillips έδειξε την αρνητική σχέση μεταξύ ανεργίας και ρυθμού αύξησης του ονομαστικού μισθού στη Βρετανία
 - Έκτοτε, οι οικονομολόγοι εξέτασαν τη σχέση μεταξύ ανεργίας και πληθωρισμού
 - Τις δεκαετίες του '50 και του '60 σε πολλές χώρες διαφαινόταν μια αρνητική σχέση μεταξύ των δύο μεταβλητών
 - Οι ΗΠΑ αντιμετώπιζαν μια καμπύλη Phillips τη δεκαετία του '60 (Σχ. 12.1)

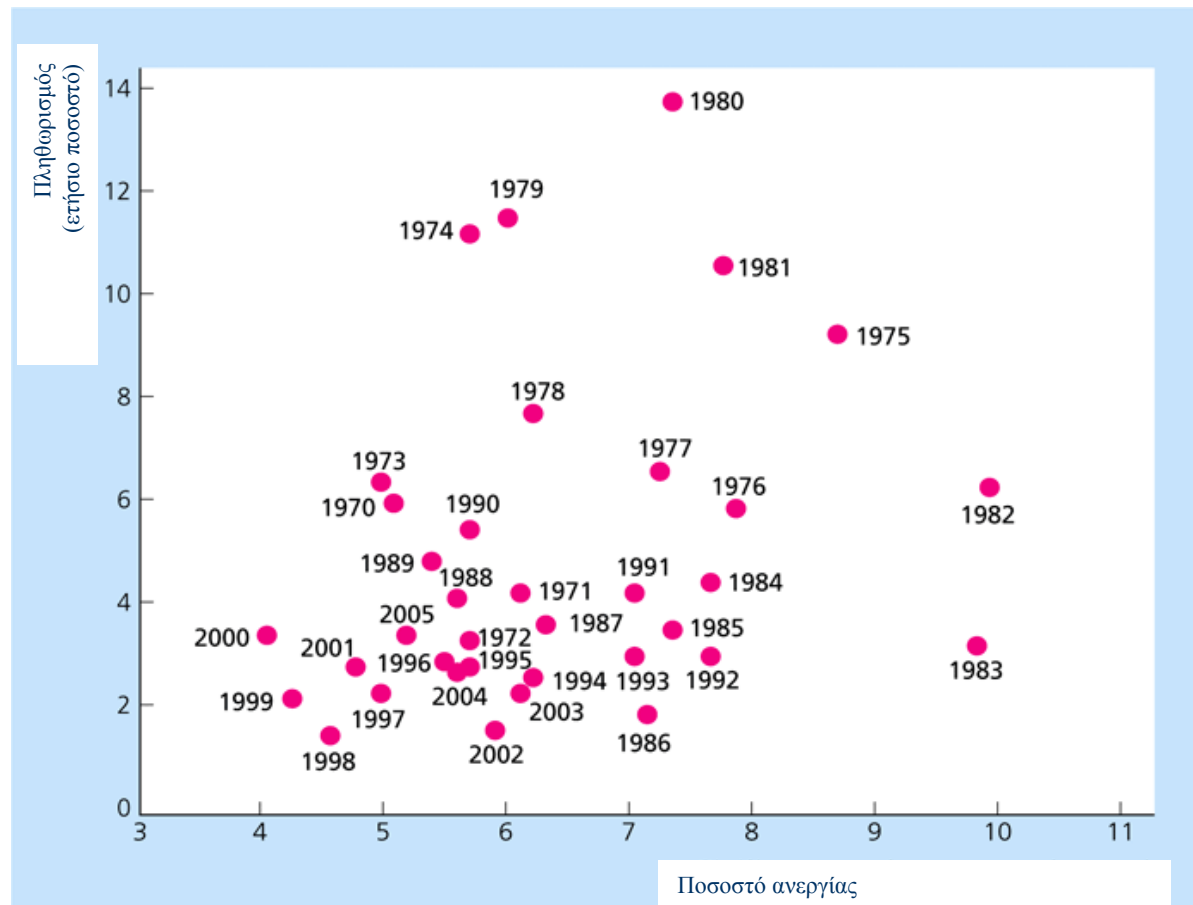
Σχήμα 12.1 Η καμπύλη Phillips και η οικονομία των ΗΠΑ στη δεκαετία του '60

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Πολλοί πιστεύουν ότι η σχέση πληθωρισμού και ανεργίας είναι ανταγωνιστική
 - Αν είναι έτσι οι υπεύθυνοι άσκησης οικονομικής πολιτικής θα μπορούσαν να επιλέξουν τον πιο επιθυμητό συνδυασμό ανεργίας και πληθωρισμού
 - Αλλά η σχέση κατέρρευσε στις τρεις δεκαετίες που ακολούθησαν (Σχ. 12.2)
 - Η δεκαετία του '70 ήταν μια ιδιαίτερα κακή περίοδος, όπου συνυπήρχαν υψηλός πληθωρισμός και υψηλή ανεργία, σε αντίθεση με την καμπύλη Phillips

Σχήμα 12.2 Πληθωρισμός και ανεργία στις ΗΠΑ, 1970-2005

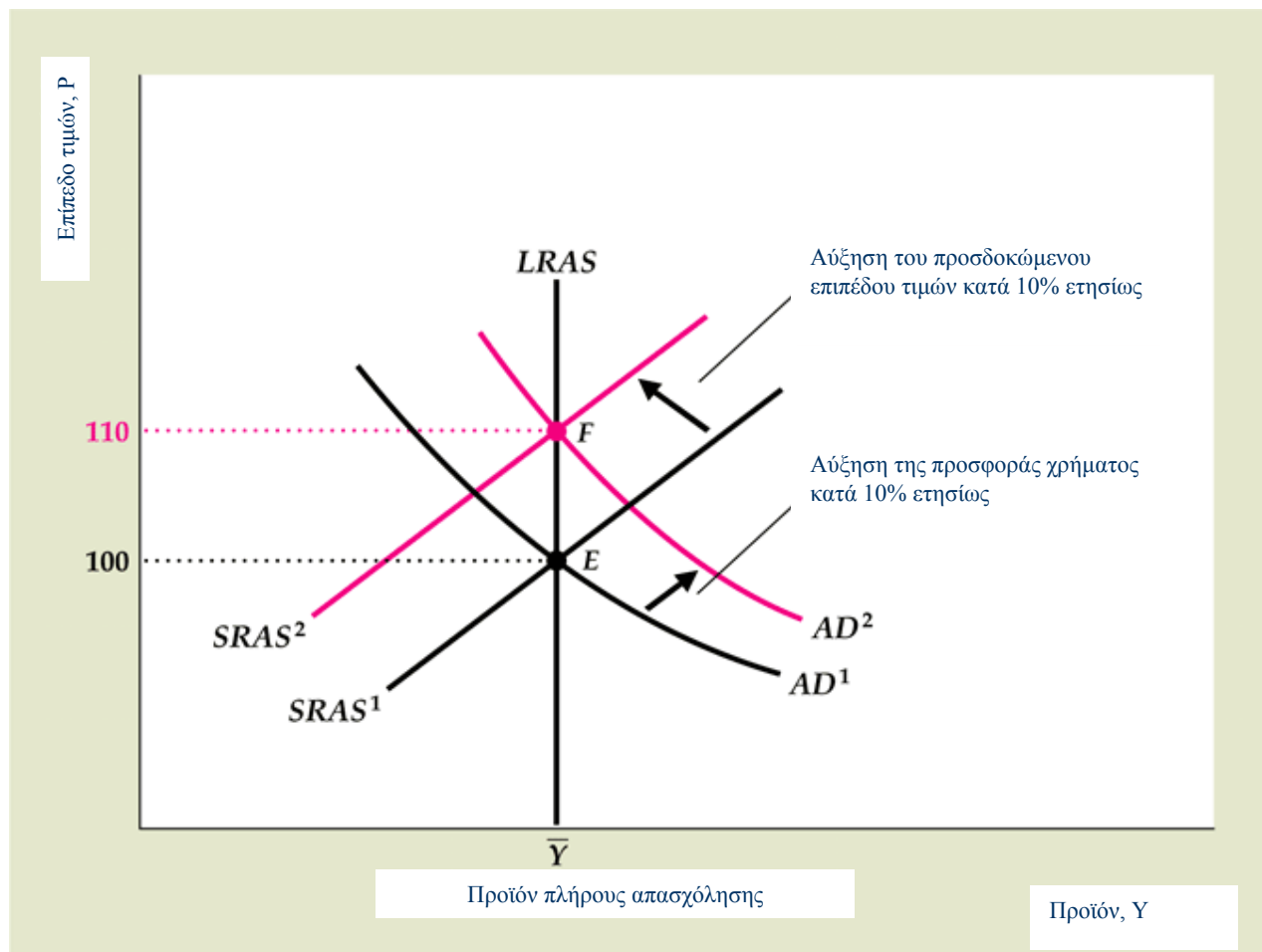
Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Η διευρυμένη ως προς τις προσδοκίες καμπύλη Phillips
 - Friedman και Phelps: Η κυκλική ανεργία (η διαφορά μεταξύ του παρατηρούμενου και του φυσικού ποσοστού ανεργίας) εξαρτάται μόνο από το μη προσδοκώμενο πληθωρισμό (τη διαφορά μεταξύ παρατηρούμενου και προσδοκώμενου πληθωρισμού)
 - Η θεωρία αυτή δημιουργήθηκε πριν η καμπύλη Phillips ξεκινήσει να καταρρέει τη δεκαετία του '70
 - Προτείνει ότι η σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας δεν είναι σταθερή

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Η διευρυμένη ως προς τις προσδοκίες καμπύλη Phillips
 - Τι εφαρμογή έχει στο διευρυμένο κλασικό υπόδειγμα;
 - Πρώτη περίπτωση: αναμενόμενη αύξηση της προσφοράς χρήματος (Σχ. 12.3)
 - Η AD και η $SRAS$ μετατοπίζονται προς τα πάνω, χωρίς να υπάρχουν παρερμηνείες
 - Αποτέλεσμα: Οι P αυξάνονται, το Y παραμένει αμετάβλητο
 - Ο πληθωρισμός αυξάνεται χωρίς να μεταβάλλεται η ανεργία

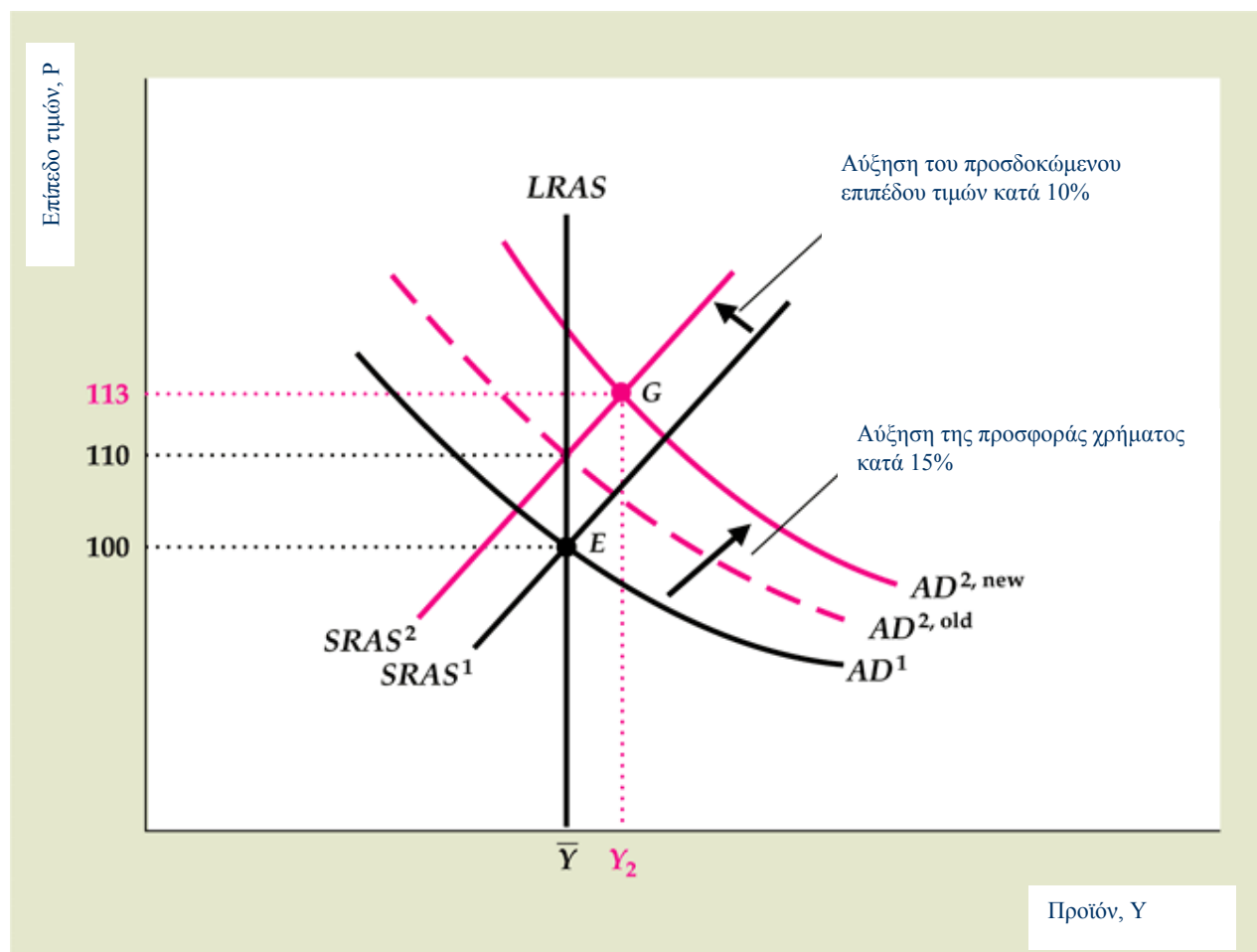
Σχήμα 12.3 Σταθερός πληθωρισμός στο διευρυμένο κλασικό υπόδειγμα

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Η διευρυμένη ως προς τις προσδοκίες καμπύλη Phillips
 - Τι εφαρμογή έχει στο διευρυμένο κλασικό υπόδειγμα;
 - Δεύτερη περίπτωση: μη αναμενόμενη αύξηση της προσφοράς χρήματος (Σχ. 12.4)
 - Η AD αναμενόταν να μετατοπιστεί μέχρι την $AD^{2,παλιά}$ (η προσφορά χρήματος αναμενόταν ν' αυξηθεί κατά 10%), όμως η προσφορά χρήματος αυξήθηκε αιφνιδιαστικά κατά 15%, οπότε η AD μετατοπίζεται και άλλο μέχρι την $AD^{2,νέα}$
 - Η $SRAS$ μετατοπίζεται προς τα πάνω σύμφωνα με την αναμενόμενη αύξηση της προσφοράς χρήματος κατά 10%
 - Αποτέλεσμα: Οι P και το Y αυξάνονται, λόγω των παρερμηνειών
 - Οπότε ο πληθωρισμός αυξάνεται με μείωση της ανεργίας
 - Μακροχρόνια: Περαιτέρω αύξηση των P και μείωση του Y ως το επίπεδο πλήρους απασχόλησης

Σχήμα 12.4 Μη προσδοκώμενος πληθωρισμός στο διευρυμένο κλασικό υπόδειγμα

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Η διευρυμένη ως προς τις προσδοκίες καμπύλη Phillips

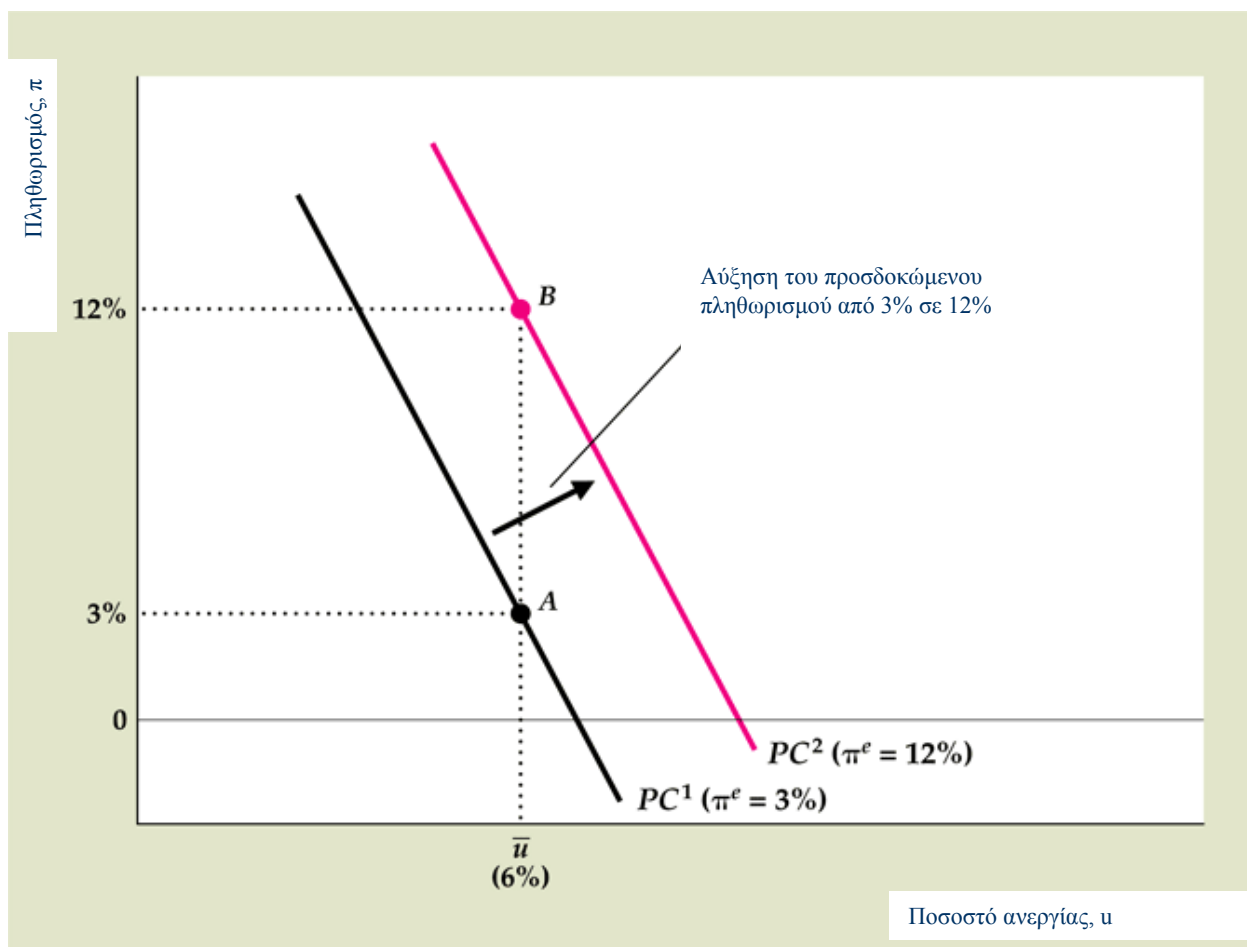
$$\pi = \pi^e - h(u - \bar{u}) \quad (12.1)$$

- Όταν $\pi = \pi^e$, $u =$
- Όταν $\pi < \pi^e$, $u >$
- Όταν $\pi > \pi^e$, $u <$

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Μετατοπίσεις της καμπύλης Phillips
 - Η καμπύλη Phillips δείχνει τη σχέση μεταξύ ανεργίας και πληθωρισμού, όταν ο προσδοκώμενος πληθωρισμός και το φυσικό ποσοστό της ανεργίας δεν μεταβάλλονται
 - Μεταβολές του προσδοκώμενου πληθωρισμού (Σχ. 12.5)

Σχήμα 12.5 Μετατόπιση της καμπύλης Phillips: μια αύξηση του προσδοκώμενου πληθωρισμού

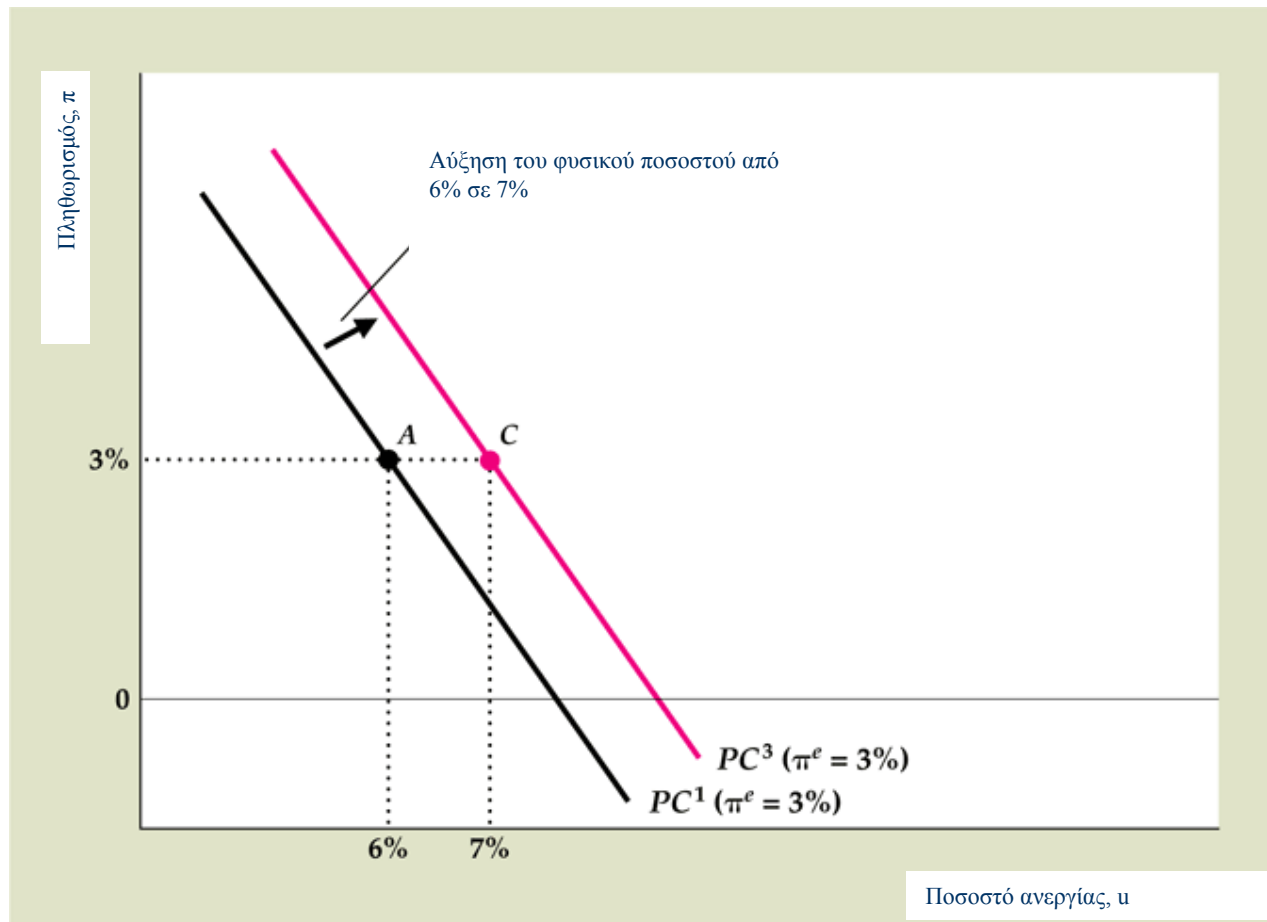
Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Μετατοπίσεις της καμπύλης Phillips
 - Μεταβολές του προσδοκώμενου πληθωρισμού (Σχ. 12.5)
 - Με δεδομένο τον προσδοκώμενο πληθωρισμό, η καμπύλη Phillips δείχνει τη σχέση αντίστροφης αναλογίας μεταξύ κυκλικής ανεργίας και παρατηρούμενου πληθωρισμού
 - Η καμπύλη Phillips είναι σχεδιασμένη έτσι ώστε $\pi = \pi^e$ όταν $u = \bar{u}$
 - Αύξηση του προσδοκώμενου πληθωρισμού συνεπάγεται μετατόπιση της καμπύλης Phillips προς τα πάνω και δεξιά

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Μετατοπίσεις της καμπύλης Phillips
 - Μεταβολές του φυσικού ποσοστού ανεργίας (Σχ. 12.6)
 - Με δεδομένο το φυσικό ποσοστό ανεργίας, η καμπύλη Phillips δείχνει τη σχέση αντίστροφης αναλογίας μεταξύ ανεργίας και μη προσδοκώμενου πληθωρισμού
 - Μια αύξηση του φυσικού ποσοστού ανεργίας μετατοπίζει την καμπύλη Phillips προς τα δεξιά

Σχήμα 12.6 Μετατόπιση της καμπύλης Phillips: μια αύξηση του φυσικού ποσοστού ανεργίας

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Διαταραχές της προσφοράς και η καμπύλη Phillips
 - Μια διαταραχή της προσφοράς αυξάνει ταυτόχρονα τον προσδοκώμενο πληθωρισμό και το φυσικό ποσοστό ανεργίας
 - Στο κλασικό υπόδειγμα, μια διαταραχή της προσφοράς αυξάνει το φυσικό ποσοστό ανεργίας, διότι διευρύνει την απόκλιση μεταξύ εργαζομένων και θέσεων εργασίας
 - Στο κείνσιανό υπόδειγμα, μια διαταραχή της προσφοράς μειώνει το οριακό προϊόν της εργασίας και συνακόλουθα τη ζήτηση για εργασία στο επίπεδο του άκαμπτου πραγματικού μισθού, οπότε το φυσικό ποσοστό ανεργίας αυξάνεται

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Διαταραχές της προσφοράς και η καμπύλη Phillips
 - Οπότε μια δυσμενής διαταραχή της προσφοράς μετατοπίζει την καμπύλη Phillips προς τα πάνω και δεξιά
 - Η καμπύλη Phillips θα είναι ασταθής σε περιόδους πολλών διαταραχών της προσφοράς

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Μετατοπίσεις της καμπύλης Phillips στην πράξη
 - Γιατί η σχέση που περιγράφει η αρχική καμπύλη Phillips διαπιστώνεται σε πολλές ιστορικές περιπτώσεις;
 - Η αρχική σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας ισχύει όταν δεν μεταβάλλονται ο προσδοκώμενος πληθωρισμός και το φυσικό ποσοστό ανεργίας
 - Αυτό συνέβη στις ΗΠΑ τη δεκαετία του '60, οπότε η καμπύλη Phillips είχε σταθερά την αρχική της μορφή

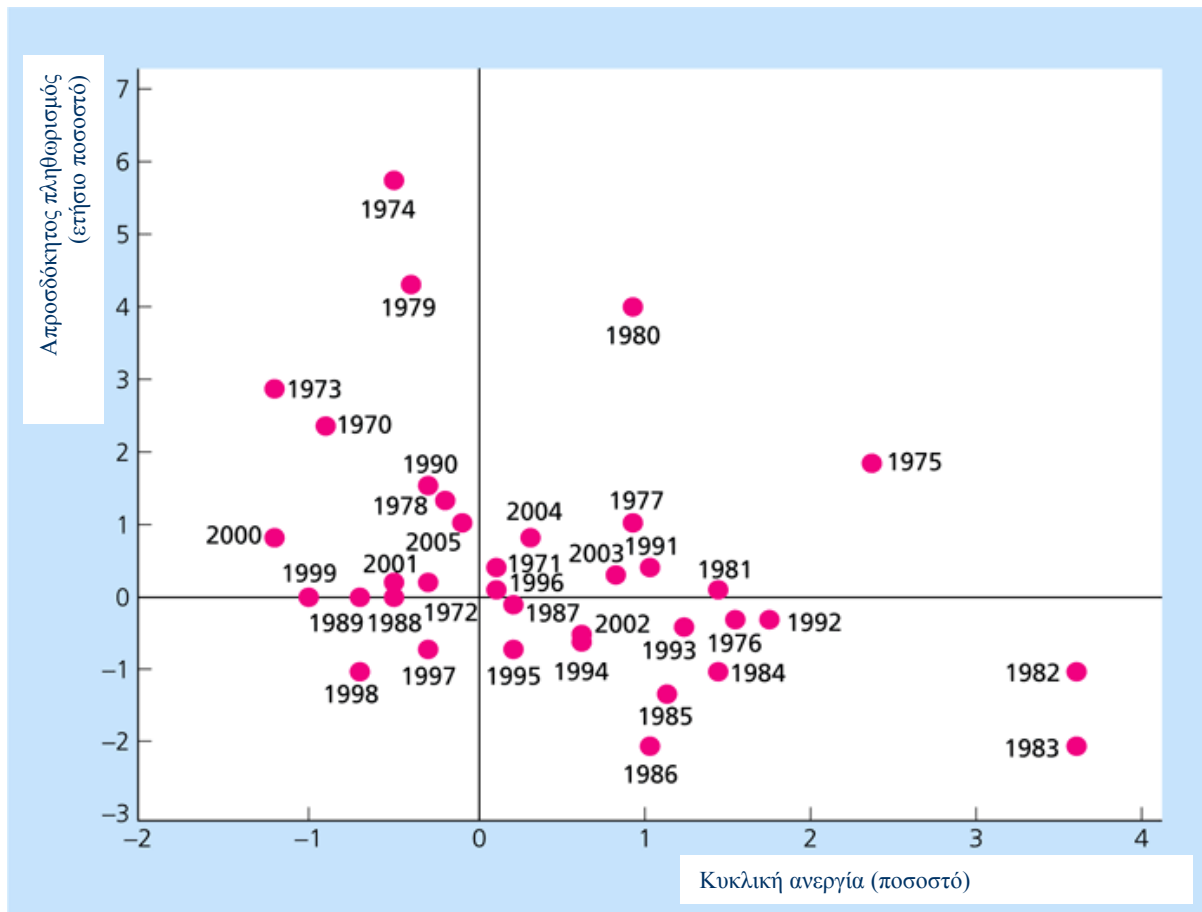
Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Μετατοπίσεις της καμπύλης Phillips στην πράξη
 - Γιατί η καμπύλη Phillips των ΗΠΑ χάθηκε μετά το 1970;
 - Ο προσδοκώμενος πληθωρισμός αλλά και το φυσικό ποσοστό ανεργίας είχαν πολύ μεγαλύτερη αστάθεια στη δεκαετία του '70, σε σύγκριση με τη δεκαετία του '60
 - Ιδιαίτερα σημαντικές ήταν οι πετρελαϊκές κρίσεις των περιόδων 1973–1974 και 1979–1980
 - Ακόμη, η αλλαγή στη σύνθεση του εργατικού δυναμικού τη δεκαετία του '70, αλλά και άλλες διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές, αύξησαν το φυσικό ποσοστό ανεργίας

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Μετατοπίσεις της καμπύλης Phillips στην πράξη
 - Γιατί η καμπύλη Phillips των ΗΠΑ χάθηκε μετά το 1970;
 - Η επεκτατική νομισματική πολιτική τη δεκαετία του '70, οδήγησε σε υψηλό και ευμετάβλητο πληθωρισμό
 - Η διαγραμματική απεικόνιση του μη προσδοκώμενου πληθωρισμού και της κυκλικής ανεργίας δείχνει μια αρκετά σταθερή σχέση από το 1970 και μετά (Σχ. 12.7)

Σχήμα 12.7 Η διευρυμένη ως προς τις προσδοκίες καμπύλη Phillips στις ΗΠΑ, 1970-2005

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Μακροοικονομική πολιτική και η καμπύλη Phillips
 - Μπορούν οι κυβερνήσεις να χρησιμοποιούν την καμπύλη Phillips; Μπορούν να επιλέγουν τον ιδανικό συνδυασμό ανεργίας και πληθωρισμού;
 - Κλασικό υπόδειγμα: ΟΧΙ
 - Κεϊνσιανό υπόδειγμα: ΝΑΙ, βραχυχρόνια

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Μπορούν οι κυβερνήσεις να χρησιμοποιούν την καμπύλη Phillips;
- Κλασικό υπόδειγμα: ΟΧΙ
 - Η ανεργία επανέρχεται γρήγορα στο φυσικό της ποσοστό, καθώς οι προσδοκίες των ατόμων αλλάζουν
 - Οπότε η ανεργία μπορεί να διαφέρει από το φυσικό της ποσοστό μόνο για πολύ σύντομο χρονικό διάστημα
 - Επιπλέον, τα άτομα αντιλαμβάνονται τις μεταβολές της πολιτικής: έχουν ορθολογικές προσδοκίες, οπότε δεν γίνεται να ξεγελιούνται συστηματικά

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Μπορούν οι κυβερνήσεις να χρησιμοποιούν την καμπύλη Phillips;
- Κεϊνσιανό υπόδειγμα: ΝΑΙ, βραχυχρόνια
 - Το προσδοκώμενο ύψος του πληθωρισμού στην καμπύλη Phillips είναι η πρόβλεψη του πληθωρισμού τη χρονική στιγμή διαμόρφωσης των παλαιότερων, άκαμπτων τιμών στην οικονομία
 - Η προσαρμογή των τιμών και των προσδοκώμενων τιμών χρειάζεται χρόνο, οπότε η ανεργία μπορεί να διαφέρει από το φυσικό της ποσοστό για κάποιο διάστημα

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Πλαίσιο 12.1: Η κριτική του Lucas
 - Όταν αλλάζουν οι κανόνες του παιχνιδιού αλλάζει και η συμπεριφορά
 - Για παράδειγμα, αν οι μπάτερ στο μπέιζμπολ έβγαιναν απ' το παιχνίδι μετά από δύο άστοχα χτυπήματα αντί για τρία θα χτυπούσαν πιο συχνά την μπάλα μετά το πρώτο άστοχο χτύπημα
 - Ο Lucas μετέφερε αυτήν την ιδέα στη μακροοικονομική, ισχυριζόμενος ότι οι ιστορικές σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών δεν θα συνεχίσουν να ισχύουν μετά από μια δομική μεταβολή στην πολιτική

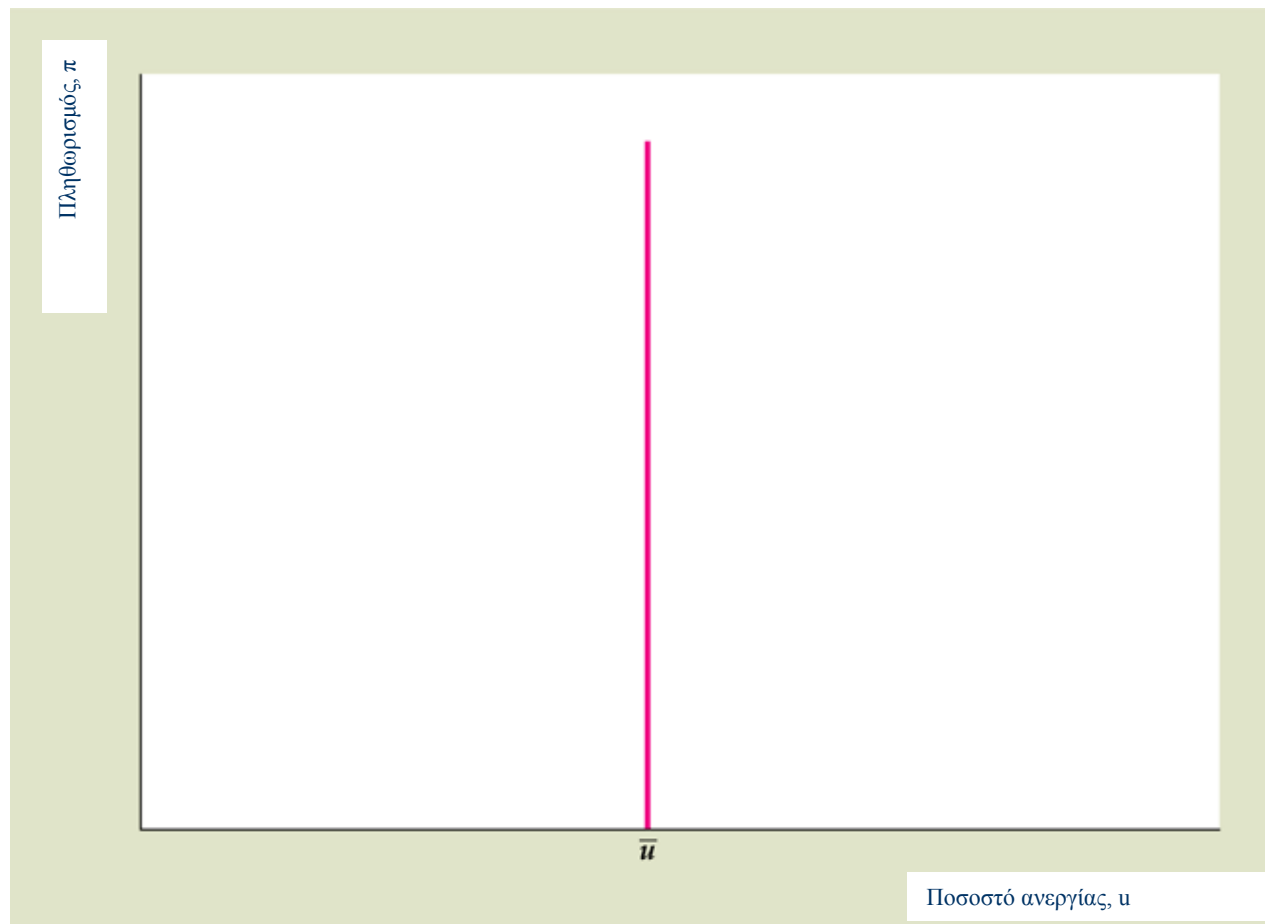
Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Πλαίσιο 12.1: Η κριτική του Lucas
- Η καμπύλη Phillips είναι ένα καλό παράδειγμα—Κατέρρευσε μόλις οι κυβερνήσεις προσπάθησαν να τη χρησιμοποιήσουν
 - Η αξιολόγηση μιας νέας πολιτικής προϋποθέτει την κατανόηση της επίδρασής της στην οικονομική συμπεριφορά , οπότε χρειάζονται τόσο η οικονομική θεωρία όσο και η εμπειρική ανάλυση

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Η μακροχρόνια καμπύλη Phillips
 - Μακροχρόνια: $u = \bar{u}$
τόσο για τους κείνσιανούς όσο και για τους κλασικούς
- Η μακροχρόνια καμπύλη Phillips είναι κάθετη, αφού όταν $\pi = \pi^e, u = \bar{u}$
(Σχήμα 12.8)

Σχήμα 12.8 Η μακροχρόνια καμπύλη Phillips

Ανεργία και πληθωρισμός: Μια ανταγωνιστική σχέση;

- Η μακροχρόνια καμπύλη Phillips
 - Οι μεταβολές της προσφοράς χρήματος δεν έχουν μακροχρόνια πραγματικά αποτελέσματα. Ούτε οι μεταβολές του ρυθμού αύξησης της προσφοράς χρήματος
 - Ωστόσο, οι κυβερνήσεις μπορεί να εκμεταλλευθούν μια πρόσκαιρη μείωση της ανεργίας μέσω μιας επεκτατικής πολιτικής, αν, για παράδειγμα, μια αναθέρμανση της οικονομίας λίγο πριν τις εκλογές τις βοηθά να επανεκλεγούν

Το πρόβλημα της ανεργίας

- Το κόστος της ανεργίας
 - Απώλεια προϊόντος από αδρανείς πόρους
 - Οι εργαζόμενοι χάνουν εισόδημα
 - Η κοινωνία επιβαρύνεται με τα επιδόματα ανεργίας και χάνει φορολογικά έσοδα
 - Σύμφωνα με το νόμο του Okun (κάθε ποσοστιαία μονάδα κυκλικής ανεργίας συνδέεται με απώλεια ίση με το 2% του προϊόντος πλήρους απασχόλησης), αν το προϊόν πλήρους απασχόλησης είναι \$10 τρισεκατομμύρια, κάθε ποσοστιαία μονάδα της υφιστάμενης ανεργίας κοστίζει \$200 δισεκατομμύρια το χρόνο

Το πρόβλημα της ανεργίας

- Το κόστος της ανεργίας
 - Το προσωπικό ή ψυχολογικό κόστος των εργαζομένων και των οικογενειών τους
 - Ιδιαίτερα σημαντικό για τους μακροχρόνια άνεργους
 - Υπάρχουν κάποιοι αντισταθμιστικοί παράγοντες
 - Η ανεργία οδηγεί στην ενεργή αναζήτηση εργασίας και στην απόκτηση νέων προσόντων, που ενδέχεται να προκαλέσουν αύξηση του μελλοντικού προϊόντος
 - Οι άνεργοι έχουν περισσότερο χρόνο, αν και οι περισσότεροι δεν αισθάνονται ότι ο χρόνος αυτός αντισταθμίζει το γεγονός ότι είναι άνεργοι

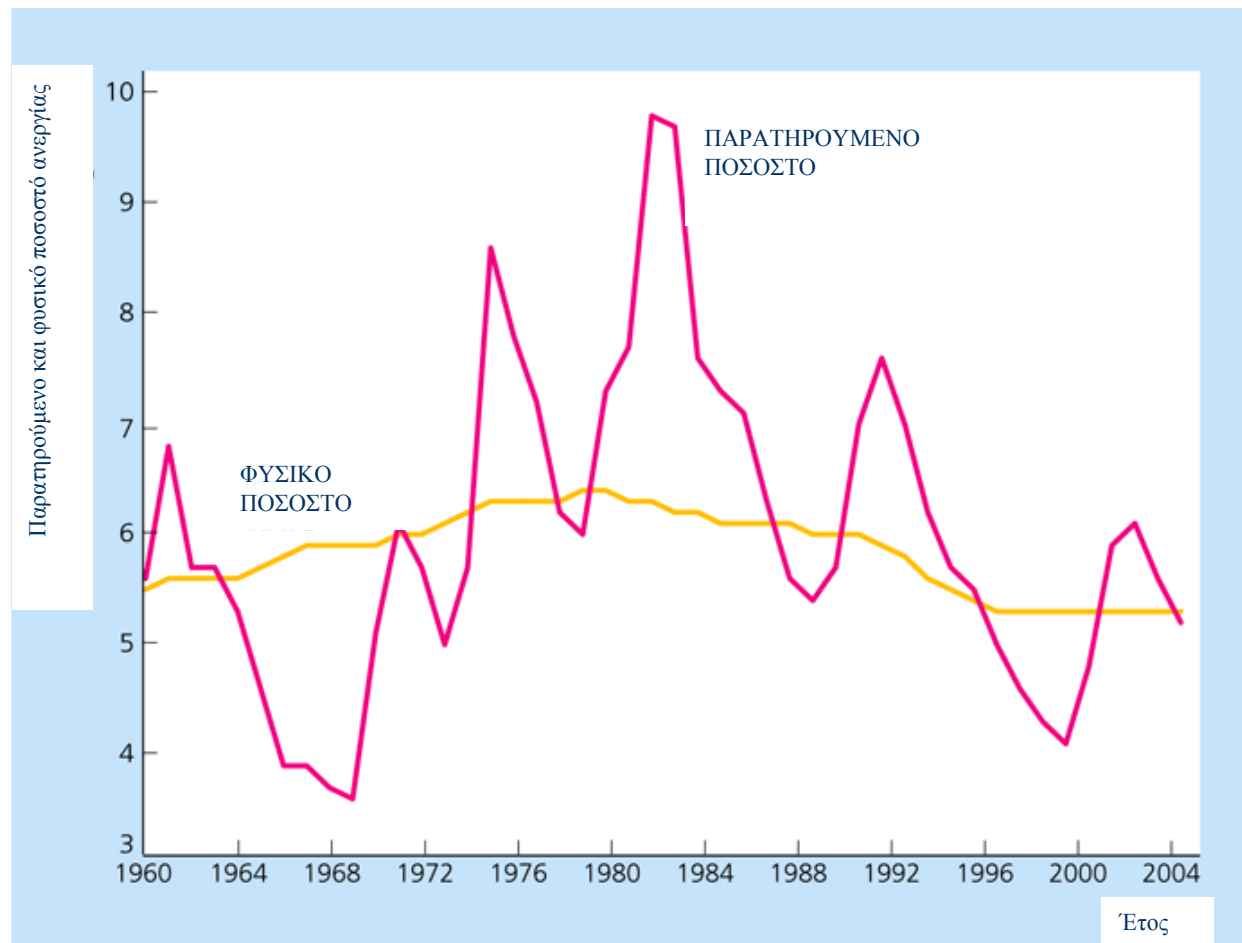
Το πρόβλημα της ανεργίας

- Η μακροχρόνια συμπεριφορά της ανεργίας
 - Το μεταβαλλόμενο φυσικό ποσοστό
 - Πώς υπολογίζουμε το φυσικό ποσοστό ανεργίας;
 - Οι εκτιμήσεις του CBO: σήμερα είναι 5% με 5,5%, όσο περίπου και στις δεκαετίες του '50 και του '60, ενώ στις δεκαετίες του '70 και του '80 ήταν πάνω από 6%
 - Γιατί το φυσικό ποσοστό αυξανόταν από τη δεκαετία του '50 μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '70;
 - Ως ένα βαθμό τα αίτια είναι δημογραφικά:
Περισσότεροι έφηβοι και γυναίκες με υψηλότερα ποσοστά ανεργίας

Το πρόβλημα της ανεργίας

- Η μακροχρόνια συμπεριφορά της ανεργίας
 - Το μεταβαλλόμενο φυσικό ποσοστό
 - Από το 1980 και μετά, δημογραφικές ανακατατάξεις μείωσαν το φυσικό ποσοστό της ανεργίας (Σχ. 12.9)
 - Το ποσοστό του εργατικού δυναμικού ηλικίας 16–24 ετών μειώθηκε από 25% το 1980 σε 16% το 1998
 - Η έρευνα του Shimer έδειξε ότι αυτός είναι ο κύριος λόγος της μείωσης του φυσικού ποσοστού ανεργίας

Σχήμα 12.9 Παρατηρούμενο και φυσικό ποσοστό ανεργίας στις ΗΠΑ, 1960-2005

Το πρόβλημα της ανεργίας

- Η μακροχρόνια συμπεριφορά της ανεργίας
 - Το μεταβαλλόμενο φυσικό ποσοστό
 - Κάποιοι οικονομολόγοι πιστεύουν ότι το φυσικό ποσοστό ανεργίας είναι 4,5% ή ακόμη πιο χαμηλό
 - Η αγορά εργασίας έχει γίνει πιο αποτελεσματική στο να αντιστοιχεί εργάτες και θέσεις εργασίας, μειώνοντας έτσι τη διαρθρωτική ανεργία και την ανεργία τριβής
 - Οι υπηρεσίες εύρεσης προσωρινών θέσεων εργασίας έχουν αναπτυχθεί ιδιαίτερα, βοηθώντας τη διαδικασία αντιστοίχισης και μειώνοντας το φυσικό ποσοστό της ανεργίας

Το πρόβλημα της ανεργίας

- Η μακροχρόνια συμπεριφορά της ανεργίας
 - Το μεταβαλλόμενο φυσικό ποσοστό
 - Οι αυξήσεις της παραγωγικότητας της εργασίας ενδέχεται ν' αυξάνουν το φυσικό ποσοστό ανεργίας
 - Αν οι αυξήσεις του πραγματικού μισθού ακολουθούν με χρονική υστέρηση τις αλλαγές στην παραγωγικότητα, οι επιχειρήσεις θα προσλάβουν περισσότερους εργάτες και το φυσικό ποσοστό ανεργίας θα μειωθεί προσωρινά
 - Οι Ball και Mankiw βρήκαν ενδείξεις που στηρίζουν αυτήν την υπόθεση για τη δεκαετία του '90

Το πρόβλημα της ανεργίας

- Η μακροχρόνια συμπεριφορά της ανεργίας
 - Μέτρηση του φυσικού ποσοστού ανεργίας
 - Τα οικονομικά επιτελεία χρειάζονται ένα μέτρο του φυσικού ποσοστού ανεργίας ως σημείο αναφοράς για την πολιτική τους
 - Οι οικονομολόγοι διαφωνούν σχετικά με τον τρόπο μέτρησης του φυσικού ποσοστού ανεργίας και το CBO έχει συχνά αναθεωρήσει τις εκτιμήσεις του

Το πρόβλημα της ανεργίας

- Η μακροχρόνια συμπεριφορά της ανεργίας
 - Μέτρηση του φυσικού ποσοστού ανεργίας
 - Οι Staiger, Stock, και Watson διαπίστωσαν ότι το φυσικό ποσοστό δεν μπορεί να μετρηθεί επακριβώς με τη χρήση οικονομετρικών μεθόδων. Το διάστημα εμπιστοσύνης των εκτιμήσεών τους ήταν πολύ μεγάλο

Το πρόβλημα της ανεργίας

- Η μακροχρόνια συμπεριφορά της ανεργίας
 - Μέτρηση του φυσικού ποσοστού ανεργίας
 - Ποια είναι η ενδεδειγμένη αντίδραση στην αβεβαιότητα σχετικά με το φυσικό ποσοστό ανεργίας;
 - Η πολιτική πρέπει να είναι λιγότερο επιθετική
 - Σύμφωνα με έρευνα (Orphanides-Williams), οι κακές εκτιμήσεις του φυσικού ποσοστού ανεργίας ήταν υπεύθυνες για την αύξηση του πληθωρισμού στη δεκαετία του '70

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Το κόστος του πληθωρισμού
 - Απόλυτα προσδοκώμενος πληθωρισμός
 - Κανένα αποτέλεσμα αν όλες οι τιμές και οι μισθοί ακολουθούν τον πληθωρισμό
 - Ακόμη και οι αποδόσεις των περιουσιακών στοιχείων μπορούν ν' αυξηθούν κατά το ύψος του πληθωρισμού
 - Κόστος ελαχιστοποίησης της διακράτησης χρήματος: Τα άτομα δαπανούν πόρους για να έχουν όσο το δυνατό λιγότερα χρήματα στα χέρια τους (εκτιμάται ότι για πληθωρισμό 10% είναι ίσο με 0,3% του Α.Εγχ.Π)
 - Κόστος καταλόγου: το κόστος της μεταβολής των τιμών (μετριάζεται από τις τεχνολογικές εξελίξεις)

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Το κόστος του πληθωρισμού
 - Μη προσδοκώμενος πληθωρισμός ($\pi - \pi^e$)
 - Οι πραγματοποιούμενες πραγματικές αποδόσεις διαφέρουν από τις προσδοκώμενες πραγματικές αποδόσεις
 - Προσδοκώμενο $r = i - \pi^e$
 - Παρατηρούμενο $r = i - \pi$
 - Το παρατηρούμενο r διαφέρει από το προσδοκώμενο r κατά $\pi^e - \pi$
 - Αριθμητικό παράδειγμα: $i = 6\%$, $\pi^e = 4\%$, οπότε προσδοκώμενο $r = 2\%$. Αν $\pi = 6\%$, παρατηρούμενο $r = 0\%$. Αν $\pi = 2\%$, παρατηρούμενο $r = 4\%$

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Το κόστος του πληθωρισμού
 - Μη προσδοκώμενος πληθωρισμός ($\pi - \pi^e$)
 - Παρόμοιες επιπτώσεις στους μισθούς
 - Αποτέλεσμα: μεταφορά πλούτου
 - Από τους δανειστές στους δανειζόμενους, όταν $\pi > \pi^e$
 - Από τους δανειζόμενους στους δανειστές, όταν $\pi < \pi^e$
 - Γι' αυτό τα άτομα προσπαθούν ν' αποφεύγουν τον κίνδυνο του μη προσδοκώμενου πληθωρισμού
 - Δαπανούν πόρους για την πρόβλεψη του πληθωρισμού

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Το κόστος του πληθωρισμού
 - Μη προσδοκώμενος πληθωρισμός ($\pi - \pi^e$)
 - Απώλεια πολύτιμων σημάτων από τις τιμές
 - Σύγχυση από τις μεταβολές στις συνολικές τιμές σε σχέση με μεταβολές στις σχετικές τιμές
 - Τα άτομα ξοδεύουν πόρους για ν' αναγνωρίσουν τα σωστά σήματα από τις τιμές

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Πλαίσιο 12.2: Συμβάσεις με τιμαριθμοποίηση
 - Τα άτομα θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν συμβάσεις με τιμαριθμοποίηση για να αποφύγουν τον κίνδυνο μεταφοράς πλούτου λόγω μη προσδοκώμενου πληθωρισμού
 - Οι περισσότερες χρηματοοικονομικές συμβάσεις στις ΗΠΑ δεν είναι τιμαριθμοποιημένες, με εξαίρεση κάποιες μακροπρόθεσμες συμβάσεις όπως τα στεγαστικά δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο και τα ομόλογα με ρήτρα πληθωρισμού, που εκδίδει το δημόσιο από το 1997
 - Πολλές συμβάσεις εργασίας στις ΗΠΑ είναι συνδεδεμένες με το ύψος του πληθωρισμού μέσω μιας διορθωτικής παροχής, που ονομάζεται αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή ή ΑΤΑ .
 - Οι συμβάσεις με τιμαριθμοποίηση είναι πιο διαδεδομένες σε χώρες με υψηλό πληθωρισμό

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Το κόστος του πληθωρισμού
 - Το κόστος του υπερπληθωρισμού
 - Ο υπερπληθωρισμός είναι ο ιδιαίτερα υψηλός πληθωρισμός (για παράδειγμα, 50% ή και περισσότερο το μήνα)
 - Στην Ουγγαρία τον Αύγουστο του 1945 ο πληθωρισμός ήταν 19.800% μηνιαίως
 - Στη Βολιβία ο ετήσιος πληθωρισμός ήταν 1.281% το 1984, 11.750% το 1985 και 276% το 1986

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Το κόστος του πληθωρισμού
 - Το κόστος του υπερπληθωρισμού
 - Το κόστος ελαχιστοποίησης της διακράτησης χρήματος είναι υψηλό, διότι τα άτομα προσπαθούν να έχουν όσο το δυνατό λιγότερα μετρητά στα χέρια τους
 - Τα άτομα δαπανούν πολλούς πόρους για να ξεφορτωθούν τα χρήματα όσο πιο γρήγορα γίνεται
 - Τα έσοδα από τους φόρους μειώνεται, καθώς τα άτομα πληρώνουν με χρήματα που η αξία τους έχει μειωθεί απότομα
 - Οι τιμές χάνουν την αξία τους ως σήματα, οπότε οι αγορές γίνονται αναποτελεσματικές

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Καταπολέμηση του πληθωρισμού: Ο ρόλος των πληθωριστικών προσδοκιών
 - Αν ο ταχύς ρυθμός αύξησης της προσφοράς χρήματος προκαλεί πληθωρισμό, γιατί οι κεντρικές τράπεζες επιτρέπουν τη γρήγορη νομισματική επέκταση;
 - Οι αναπτυσσόμενες ή οι πληγείσες από πόλεμο χώρες μπορεί να μην έχουν τη δυνατότητα ν' αυξήσουν τους φόρους ή να δανειστούν, οπότε καταφεύγουν στην έκδοση χρήματος για να χρηματοδοτήσουν τις δαπάνες τους
 - Οι βιομηχανικές χώρες μπορεί να χρησιμοποιήσουν την επεκτατική νομισματική πολιτική σε μια ύφεση και έπειτα να μην την περιορίσουν όσο πρέπει

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Καταπολέμηση του πληθωρισμού: Ο ρόλος των πληθωριστικών προσδοκιών
 - Ο αντιπληθωρισμός είναι μια μείωση του ύψους του πληθωρισμού
 - Ο αντιπληθωρισμός μπορεί να οδηγήσει σε ύφεση
 - Μια αιφνιδιαστική μείωση του πληθωρισμού οδηγεί σε αύξηση της ανεργίας κατά μήκος της καμπύλης Phillips
 - Το κόστος του αντιπληθωρισμού είναι μικρότερο όταν ο προσδοκώμενος πληθωρισμός μειώνεται ταυτόχρονα με τον παρατηρούμενο πληθωρισμό

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Καταπολέμηση του πληθωρισμού: Ο ρόλος των πληθωριστικών προσδοκιών
 - Γρήγορος ή σταδιακός αντιπληθωρισμός
 - Η κλασική στρατηγική για τον αντιπληθωρισμό είναι η απότομη διόρθωση—μια γρήγορη και αποφασιστική μείωση του ρυθμού αύξησης της προσφοράς χρήματος
 - Οι υπέρμαχοί της ισχυρίζονται ότι η οικονομία θα προσαρμοστεί αρκετά γρήγορα και με χαμηλό κόστος, αν η πολιτική δημοσιοποιηθεί πολύ νωρίτερα

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Καταπολέμηση του πληθωρισμού: Ο ρόλος των πληθωριστικών προσδοκιών
 - Οι κείνσιανοί διαφωνούν με το γρήγορο αντιπληθωρισμό
 - Η προσαρμογή είναι αργή, λόγω της ακαμψίας των τιμών (κόστος καταλόγου) και της ακαμψίας των μισθών (συμβάσεις εργασίας)
 - Η απότομη διόρθωση μπορεί να προκαλέσει σοβαρή κάμψη
 - Η στρατηγική της απότομης διόρθωσης μπορεί να αποτύχει ν' αλλάξει τις προσδοκίες για τον πληθωρισμό, διότι αν το κόστος είναι μεγάλο (λόγω της κάμψης), η κυβέρνηση θα αντιστρέψει την πολιτική της

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Καταπολέμηση του πληθωρισμού: Ο ρόλος των πληθωριστικών προσδοκιών
 - Η κείνσιανή πολιτική για τον αντιπληθωρισμό είναι η βαθμιαία αποκλιμάκωση
 - Η βαθμιαία αποκλιμάκωση δίνει στις τιμές και τους μισθούς χρόνο για να προσαρμοστούν στον αντιπληθωρισμό
 - Μια τέτοια στρατηγική είναι πολιτικά εφικτή διότι το κόστος της είναι χαμηλό

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Πλαίσιο 12.3: Ο δείκτης θυσίας
 - Όταν για την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού χρησιμοποιείται μη αναμενόμενα συσταλτική νομισματική και δημοσιονομική πολιτική, το προϊόν και η απασχόληση μειώνονται για ένα διάστημα, ένα κόστος που θα πρέπει να συγκριθεί με τα οφέλη από τη μείωση του πληθωρισμού

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Πλαίσιο 12.3: Ο δείκτης θυσίας

Οι οικονομολόγοι χρησιμοποιούν για τη μέτρηση του κόστους το δείκτη θυσίας

- Ο δείκτης θυσίας είναι ο αριθμός των ποσοστιαίων μονάδων προϊόντος που χάνονται όταν ο πληθωρισμός μειώνεται κατά μια ποσοστιαία μονάδα
- Έρευνα Ball: ο πληθωρισμός στις ΗΠΑ μειώθηκε κατά 8,83 ποσοστιαίες μονάδες στις αρχές της δεκαετίας του '80, με απώλειες στο προϊόν 16,18% του δυνητικού εθνικού προϊόντος
- Δείκτης θυσίας = $16,18/8,83 = 1,832$

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Πλαίσιο 12.3: Ο δείκτης θυσίας
 - Ο Ball μελέτησε τους δείκτες θυσίας πολλών διαφορετικών αντιπληθωριστικών πολιτικών σε όλο τον κόσμο για τις δεκαετίες του '60, του '70 και του '80
 - Ο δείκτης θυσίας διέφερε σημαντικά από χώρα σε χώρα, από μικρότερος του 1 μέχρι και 3
 - Ένας παράγοντας που επηρέαζε το δείκτη θυσίας ήταν η ευκαμψία της αγοράς εργασίας
 - Οι χώρες όπου οι μισθοί προσαρμόζονταν αργά (λόγω σημαντικών κρατικών ρυθμίσεων στην αγορά εργασίας, για παράδειγμα) παρουσίαζαν υψηλότερους δείκτες θυσίας
 - Ο Ball βρήκε ακόμη ότι ο δείκτης θυσίας ήταν μικρότερος όταν ακολουθείτο η πολιτική της απότομης διόρθωσης απ' ό,τι όταν ακολουθείτο η πολιτική της βαθμιαίας αποκλιμάκωσης

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Πλαίσιο 12.3: Ο δείκτης θυσίας

Τα αποτελέσματα του Ball θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με προσοχή, διότι ο προσδιορισμός της απώλειας του προϊόντος δεν είναι εύκολος και ο δείκτης θυσίας μπορεί να διαστρεβλωθεί από διαταραχές στην προσφορά

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Έλεγχος των μισθών και των τιμών
 - Κατά: Οι έλεγχοι περιορίζουν τον πληθωρισμό, μειώνοντας τον προσδοκώμενο πληθωρισμό και το κόστος του αντιπληθωρισμού
 - Υπέρ: Οι έλεγχοι δημιουργούν ελλείψεις και προκαλούν ανεπάρκεια, ενώ όταν τα μέτρα αρθούν οι τιμές θ' αυξηθούν ξανά

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Έλεγχοι των μισθών και των τιμών
 - Το αποτέλεσμα του ελέγχου των μισθών και των τιμών μπορεί να εξαρτάται από τη δημοσιονομική και τη νομισματική πολιτική που συνοδεύουν τον έλεγχο
 - Αν η πολιτική παραμείνει επεκτατική, τα άτομα θα αναμένουν την επανεμφάνιση του πληθωρισμού όταν τα μέτρα ελέγχου αρθούν
 - Αν ακολουθηθεί περιοριστική πολιτική, ο προσδοκώμενος πληθωρισμός ενδέχεται να μειωθεί
 - Οι έλεγχοι σε τιμές και μισθούς επί Nixon από τον Αύγουστο του 1971 ως τον Απρίλιο του 1974 οδήγησαν σε ελλείψεις πολλών προϊόντων: Οι έλεγχοι μείωσαν τον πληθωρισμό όσο ήταν σε ισχύ, αλλά με την άρση τους οι τιμές επέστρεψαν στο σημείο όπου θα ήταν κανονικά

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Αξιοπιστία και φήμη
 - Βασικός παράγοντας του κόστους του αντιπληθωρισμού: πόσο γρήγορα προσαρμόζονται οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό
 - Η ταχύτητα προσαρμογής εξαρτάται από την αξιοπιστία της αντιπληθωριστικής πολιτικής.
 - Αν τα άτομα εμπιστεύονται την κυβέρνηση και αυτή διεκπεραιώσει την πολιτική της, ο προσδοκώμενος πληθωρισμός θα μειωθεί γρήγορα
 - Η αξιοπιστία μπορεί να βελτιωθεί αν η κυβέρνηση αποκτήσει τη φήμη ότι κρατά τις υποσχέσεις της
 - Επιπλέον, δείγμα αξιοπιστίας είναι και η ύπαρξη μιας ισχυρής και ανεξάρτητης κεντρικής τράπεζας με αντιπληθωριστικές διαθέσεις

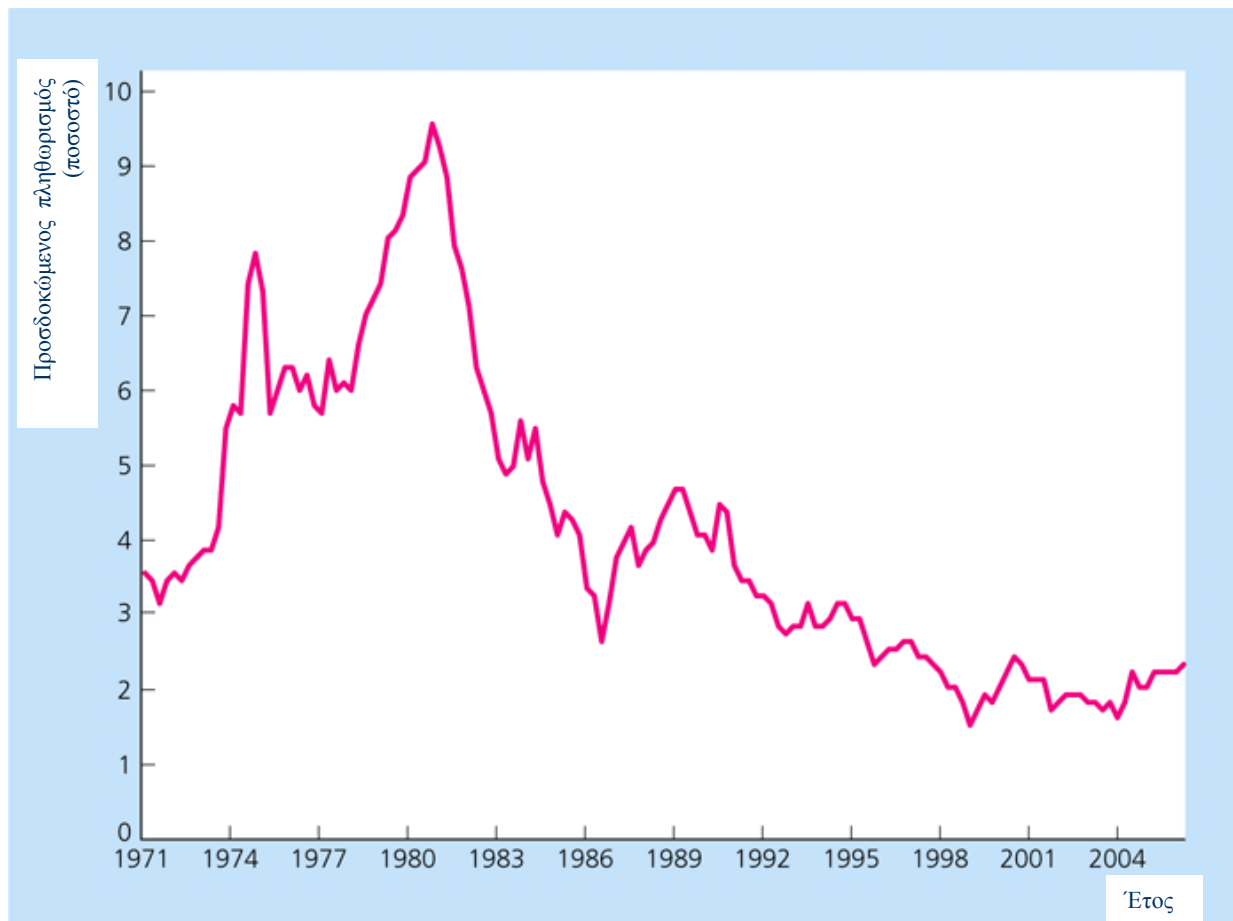
Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Ο αντιπληθωρισμός των δεκαετιών του '80 και του '90 στις ΗΠΑ
 - Οι Διοικητές της Fed, Volcker και Greenspan πέτυχαν τη σταδιακή μείωση του πληθωρισμού τις δεκαετίες του '80 και του '90
 - Επεδίωξαν την εξάλειψη του πληθωρισμού θεωρώντας τον «πηγή» της οικονομικής αστάθειας
 - Ήθελαν τα άτομα να σχηματίσουν την πεποίθηση ότι ο πληθωρισμός δεν θ' αυξηθεί ποτέ ξανά πολύ

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Ο αντιπληθωρισμός των δεκαετιών του '80 και του '90 στις ΗΠΑ
- Για να αξιολογήσουμε την επιτυχία της Fed, αρκεί να δούμε τις προσδοκίες για τον πληθωρισμό (Σχ. 12.10)
 - Οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό κινούνταν ακανόνιστα πριν το 1990
 - Οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό μειώθηκαν σταδιακά από το 1990 μέχρι το 1998 και από τότε είναι σταθερές

Σχήμα 12.10 Προσδοκώμενος πληθωρισμός, 1971-2006

Το πρόβλημα του πληθωρισμού

- Ο αντιπληθωρισμός των δεκαετιών του '80 και του '90 στις ΗΠΑ
 - Αρχικά οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό υποχωρούσαν αργά (τέλη της δεκαετίας του '70 και αρχές της δεκαετίας του '80), διότι ο Volcker και η Fed στερούνταν αξιοπιστίας
 - Αλλά καθώς ο πληθωρισμός συνέχισε να μειώνεται, η αξιοπιστία της Fed ενισχύθηκε και οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό σταδιακά μειώθηκαν